

L'Esquella de la Torratxa

Any XLII - Número 2159

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 23 de Juliol de 1920

ELS TEATRES I LA CANÍCULA

De com anirien els espectadors, en aquest temps, a veure comèdia.

Linia TAYÁ

Servei setmanal fixe entre
BARCELONA I GENOVA

Vapor correu
servei ràpid

Capità Revuelta

SORTIDES:

De **BARCELONA**, els dissabtes a les 13 hores.
De **GENOVA**, els dimecres a les 19 hores.

Gran confort, Servei restaurant de primer ordre, Concert durant els menjars, Banyes, Llum elèctrica, Camarots individuals i de dos llits, El passatge en tercera classe va allotjat en amples departaments, amb llits metàlics, rentamans i menjadors.

Príncipe de Asturias

Vapor rapidíssim,
travessia en 16 hores

LUXUS - EXPRESS

Sortides de **BARCELONA** els dimecres a les 13 hores

« « **GENOVA** els dissabtes a les 19 hores

Acceptant passatgers en Primera i Tercera classe. En combinació amb els trens expressos de Madrid i Milano-Roma.

Camarots de luxe amb quarto de bany, etc. Camarots individuals i de dos llits. Rentamans amb aigua corrent, calenta i freda. Gran confort i tota classe de comoditats per a els senyors passatgers. Restaurant de primer ordre Bar Llum elèctrica. Cambres sobre coberta. Diner concert. Fumoir. Biblioteca. Perruqueria. Manicura. Edició d'un diari a bordo. Telegrafia sense fils, etc. El passatge en tercera classe va allotjat en amples departaments, amb llits metàlics, rentamans i menjadors especials.

PER A PASSATGES A LES OFICINES
DE LA COMPANYIA:

FILLS DE JOSEP TAYÁ, S. en C.

Josep A. Clavé, 2.—Telèfons 814-A., 3026-A., 5506-A., 5507-A.—**BARCELONA**

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO É INTESTINOS

GASTROL

MIRET

PROBARLO ES CURARSE

NAVALIO MIRET - Farmacéutico
Diputación, 205 - BARCELONA

DE VENTA
EN TODAS PARTES

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Oálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

L'AMBIOTTE HERMANOS
Urotropina - Pectanelleno - Tetramina - Formina

PIDASE
folleto explicativo. Muestras
a los señores médicos

Agte gen.: **S. NAVARRO**
Rambla del Centro, 8 y 10 - BARCELONA

Al CAMP i a la CIUTAT

AMB UNA LAMPARA DE MÀ
I PILA ELÈCTRICA

LOT

TINDREU LLUM BLANCA I PERMANENT
A TOT ARREU

Blocks NOTES

A DEU CENTIMS

BAZAR DE LA UNIÓN

Unió, 3. - **BARCELONA**

De venda a Barcelona: OLIVE S. en C., Pelayo, 56 E. SCHILLING, Fernando, 23 Almacenes EL SIGLO JUAN ROCA, Princesa, 10

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.

Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

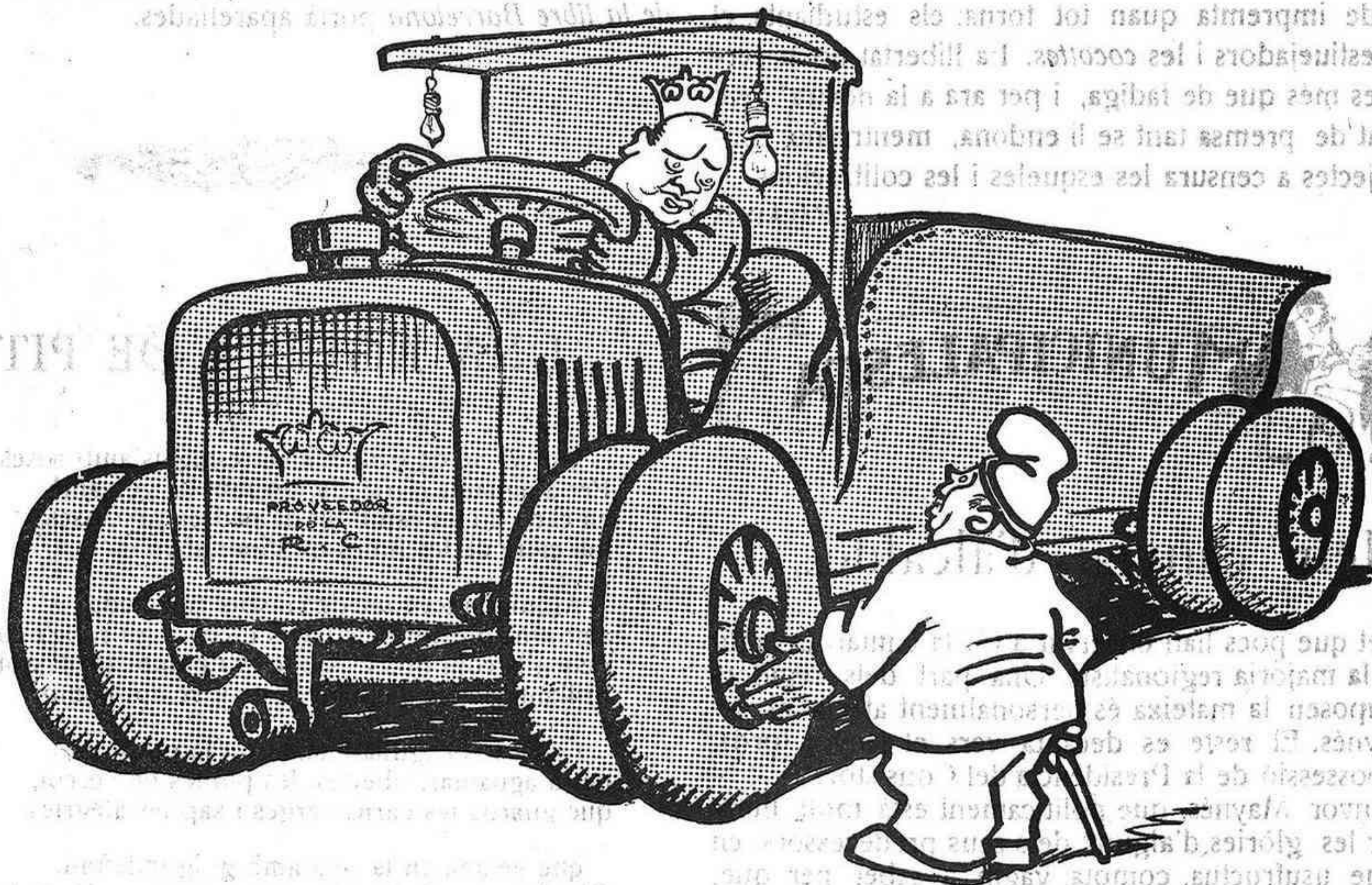
Llibertat i mandra

STÀ a punt d'ésser aixecada la censura, i és molt possible que aquesta «Crònica» aparegui sense haver estat desflorada per aqueix Barba-Blava literari, que és el censor. Per a que poguem respirar millor en aquest juliol equatorial, el governador ens diu: — Teniu, la vostra llibertat de impremta. Digueu lo que us plagui; escriviu totes les impertinències; dibuixeu totes les entremaliadures.

Nosaltres som molt lliberals, però som uns lliberals mandrosos, i, francament, preferirem l'estiu amb censura que no pas amb llibertat, perquè la censura és la migdiada permanent de l'escriptor, el no fer res amb l'excusa de que res ens deixaran dir. Ara, desaparescuda, el diari ha d'ésser interessant; les coses que no's podien dir s'han d'escriure, i si l'article resulta fluix, la crònica sosa o el dibuix poca-solta, culpa serà nostra i no pas delsensors. Nosaltres, per a accontentar a tothom, als conservadors i als radicals, establiríem la censura a l'estiu i l treuríem a l'hivern. Així tindriem vacances sense llibertat i llibertat sense vacances: fariem de cigales a l'agost i de formigues al desembre; quan arribés «l'agitació estiuenca», preludi de totes les setmanes tràgiques que engendra la calor, els conservadors se tranquil·litzarien pensant amb la censura i nosaltres no excitariem a les masses, quedant tothom content amb aquest sistema de considerar la censura com fruit estiuenc, semblant a les cindries o als préssecs.

La censura no pot ésser elogiada ni apel·lant a la paradoxa—ens diran els amics.— I per què no? Ja hem dit

—Cristo, Joanet, quin camió tan gros!

—Es per a poder convidar-los a tots, ara que diu que vindrà amb la família.

que además de lliberals erem mandres, i la censura permet convertir-se en periodista famós sense escriure ni una ratlla. La prèvia censura fa saborejar lo prohibit, excita la curiositat per lo ignorat que brolla davant de les columnes en blanc o en negre. Quines subversives frases, quines temeràries doctrines hi haurien en aquelles galerades suprimides pel llàpic inexorable? El bon llegidor medita davant la blanca columna i admira la firma, la firma que no ha dit res, perquè no li han deixat dir. Això repetit fa créixer l'admiració per l'escriptor, tant, que el periodista que ho aconseguís, al cap de temps se faria una firma només que amb la firma, sense haver escrit ni una ratlla.

Els únics que poden rebutjar la censura són els directors i els propietaris que veuen ensopit el diari; però no els redactors que, primer: descansen; segon: aconseguen glòria solament amb la firma; tercer: el'ludeix la possibilitat de les denúncies, i quart: pot enorgullir-se amb les ratlles tatxades més que amb tot el seu pensament. Se dirà que elsensors accentuen massa la seva severitat. Potser sí; però què succeiria, amics, si en lloc d'un empleat governatiu fossin sensors els nostres estimats companys de premsa? Pensem amb un redactor d'*El Progreso* censurant els articles de *La Veu*, o an els de *La Veu* repassant els d'*El Progreso*. Pensem amb els periodistes de «la sopa» amb autoritat sobre els diaris que la rebutgen. Pensem amb En Marsillach, censor de la premsa catalana...

Que el senyor governador rectifiqui els seus propòsits de lliberar-nos de la censura. Espera a l'octubre. Espera a que la calor sigui passada. Espera a que torni la llibertat de impremta quan tot torna: els estudiants, el cine, els estiuejadors i les cocottes. La llibertat no'ns servirà de res més que de fadiga, i per ara a la nostra gent la llibertat de premsa tant se li endona, mentre no estiguin subjectes a censura les esqueles i les cotitzacions.

PARADOX

Hem canviat d'alcalde...

Un fet que pocs han observat a Cà la Ciutat, és la divisió de la majoria regionalista. Una part dels regidors que componen la mateixa és personalment afecta al senyor Maynés. El reste es decanta vers el senyor Jordà, avui en possessió de la Presidència del Consistori.

El senyor Maynés, que políticament està molt lluny d'eclipsar les glòries d'alguns dels seus predecessors en l'escó que usufructua, compta, vagin a saber per què, amb l'absoluta confiança del senyor Cambó. És el *leader* regionalista en persona el puntal més ferm del senyor Maynés, que per un etzar misteriós dona, com se veu, la

cara a l'hora de les batusses, sense cap dels aventatges que el càrrec de capitost comporta.

Sols atribuint la cosa a un designi inescrutable, s'explica que a l'hora de deixar el senyor Martínez Domingo la vara, hagi anat aquesta a raure a les mans del senyor Jordà. És clar que essent el senyor Jordà, no el senyor Maynés, el primer Tinent d'Alcalde, és ell l'indicat per a substituir al President en tots els cassos d'absència o de malaltia. Volem, només, palesar l'anomalia que resulta d'haver votat per al primer lloc de Hisenda i per a la primera Tenència al senyor Jordà, quan és el senyor Maynés el qui de fet porta en el Consistori la veu cantant del regionalisme.

Lo interessant és que, segons hem dit al començar aquesta nota, es marca entre els regidors regionalistes una mena de separació o divergència, a l'apreciar les condicions dels senyors Jordà i Maynés. Que hi ha qui professa al primer una manifesta simpatia, que va, naturalment, en perjudici del segon, i a la inversa. És dir, que existeix qui, al revés dels regidors al·ludits, creu que és el senyor Maynés el veritable cap de la majoria i que per tant implica la detentació de la vara pel senyor Jordà una injustícia de la que's fa víctima al delegat del senyor Cambó. Una incongruència, filla de lo que més amunt hem dit. Ço és: d'haver donat al senyor Jordà una representació que entenem corresponia de dret al senyor Maynés.

Així estan les coses a l'Ajuntament, en quant a la provisió de la interinitat produïda per l'absència del senyor Martínez Domingo, que convertit l'estiu passat en presoner de les circumstàncies, hagué de romandre en el seu lloc, malgrat la calor i les incomoditats que pels qui disposen de medis per a esbargir-se i canviar de clima, comporta la calor.

El senyor Martínez Domingo tastà l'estiu passat la dolçor i les satisfaccions que el paper de *ciudadano libre de la libre Barcelona* porta aparellades.

JUST

UNA AGULLA DE PIT

Un cercle de brillants entre-lligats amb roses.
Per a aguanta'l, travers, un ram de gessamí:
en cada flò un espill fet de pedres precioses,
i al càire de les fulles un diminut rubí.

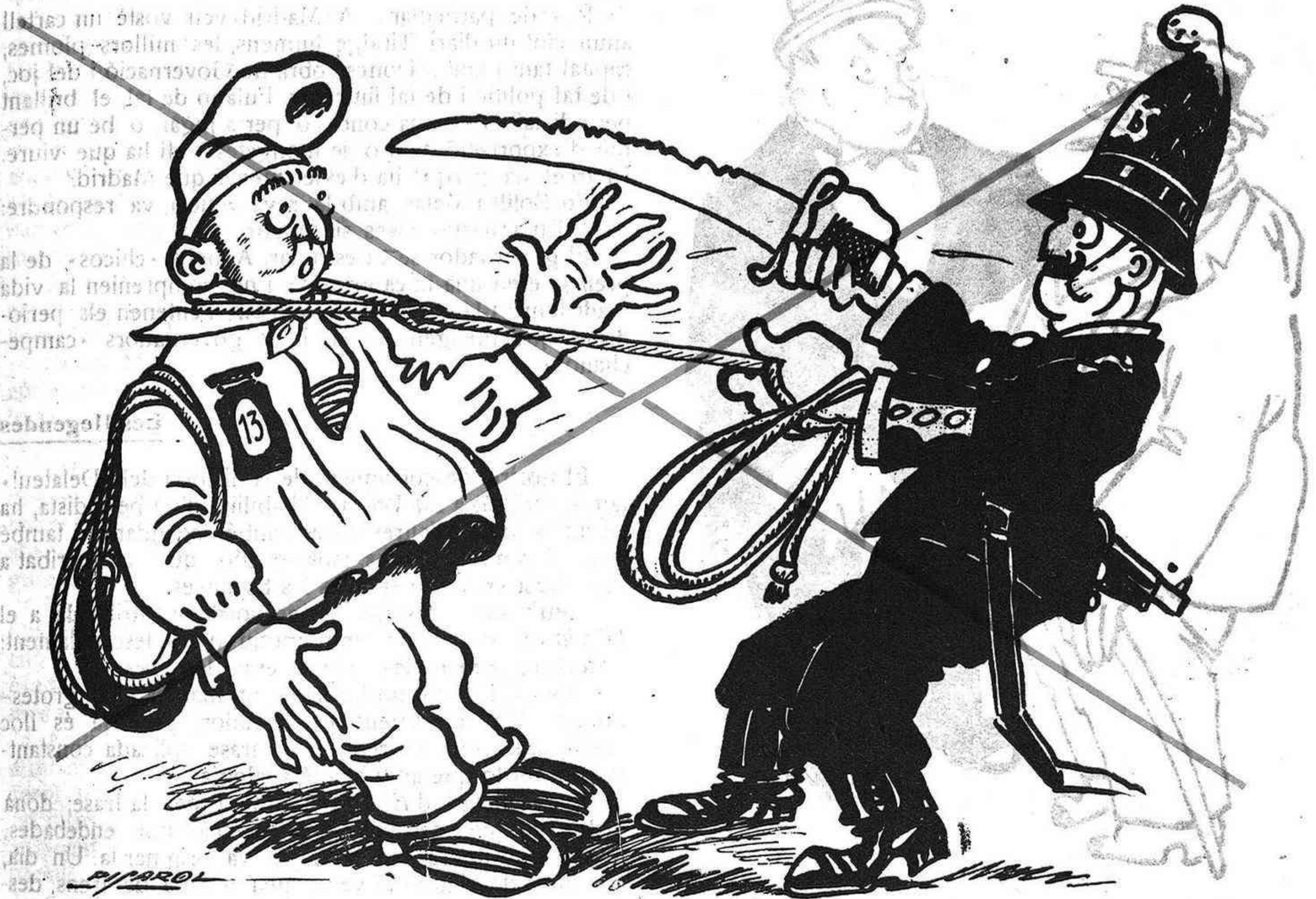
Al mig la teva faç de rinxols coronada;
amb un somriure als llavis qu'encisa i roba'l cor,
i els ulls com dos carboncles de llum tornassolada,
brillants de les gaubances de joventut i amor.

Quan fos l'agulla feta, al pit la posaries,
per a aguantar, obertes, les puntes de l'escot,
que guarda tes carns verges i sap les alegries

que neixen en ta sina amb goig indefinit.
Oh el somni de l'agulla, gronxant-se cadenciosa,
que jo faria un dia per a adornar ton pit!

MARTÍ P. BACHS

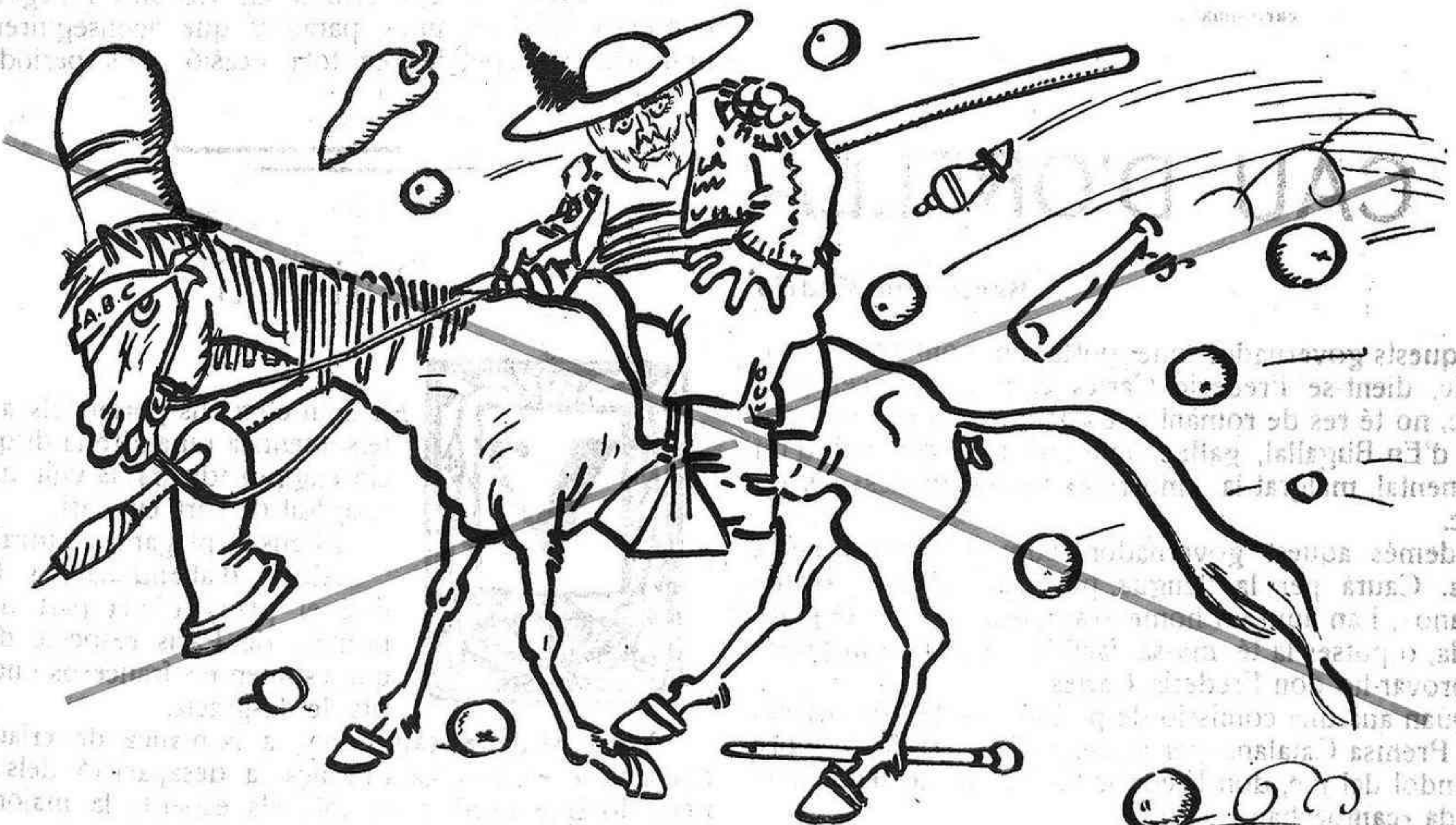
Ninots extemporants, latxats quan hi havia la censura

PIZARRO

A LA RAMBLA

-Todavía quedan catalanistas? ..

EL PICADOR MAESTRE

-Tan mateix ho dec haver fet molt malament!...

ELS NOUS RICS

—Sap quan me n'han acanat d'un auto de luxe?... Vuit mil duros!...
—Es escandalós!... La vida s'està posant caríssima!...

—Nosaltres creiem que si que en té, senyor governador.

Res de particular... A Madrid veu vostè un cartell anunciant un diari. Tiratge immens, les millors plomes, capital tant i tant... Doncs cobra de Governació i del joc, i de tal polític i de tal financier. Fulano de tal, el brillant periodista? Obté una concessió per a jugar, o bé un permís d'exportació d'oli o de mongetes... Hi ha que viure. I Barcelona, perquè ha d'ésser menys que Madrid?

En Bofill i Matas, amb la seva veueta, va respondre:

—En aquestes coses sí, senyor.

El governador se va escamar. Aquells «chicos» de la premsa eren una mica extranyos i no comprenien la vida madrilenya i la barcelonina, tal com l'entenen els periodistes que mengen «sopa» i els governadors «campechanos».

Les llegendes

El nostre descobriment de la història del «Delateu!» famós atribuït a *La Veu* per l'habilitat d'un periodista, ha fet que's parlés d'altres frases també llegendàries i també falses. I també famoses, tant ho són, que han arribat a ésser frase corrent per totes les Espanyes.

Heu's aquí la frase, ja inesborrable, atribuïda a el *Diario de Barcelona*, amb motiu d'un descarrilament: «Afortunadamente las víctimas eran de tercera».

Doncs *El Brusi* no ho ha escrit mai això tan grotescament, tan impiament conservador, però ja és lloc comú, ja és refrà corrent, ja és frase aplicada constantment a tot lo que amb ella té analogia.

El propietari d'*El Brusi*, molest per la frase, donà ordres de que's cerqués per la colecció. Fou endebades. La frase no hi era, més sí la que va originar-la. Un dia, a la línia de Mataró hi va ver una topada de trens, destrosant-se alguns vagons i *El Brusi*, pensant amb les pèrdues de la companyia, va escriure:

—Afortunadamente los vagones eran de tercera.

Els vagons se convertiren en víctimes i l'egoisme conservador donà unes paraules que aconseguiren la immortalitat repetides en tota ocasió pels periodistes radicals.

A CAU D'ORELLA

Barcelona-Madrid

Aquests governador que porta un nom sonor i romàntic, dient-se Frederic Carles com un príncep germànic, no té res de romàntic. Es gallec, o al menys, com íntim d'En Bugallal, gallec honorari, i lo contrari d'un sentimental, malgrat la «morriña» i la «saudades», és un gallec.

Ademés aquest governador, com l'anterior, xerra massa. Caurà per la llengua, pel prurit d'ésser «campechano», i an aquí un home «campechano» no té gaire sortida, o potser la té massa fàcil la sortida, com podrà comprovar-ho don Frederic Carles.

Quan anà una comissió de periodistes de l'Associació de la Premsa Catalana per a pregar-li aclaracions sobre l'escàndol del joc, don Frederic Carles se va sentir desseguida «campechano».

—Pero, señores, si todo eso no tiene nada de particular.

Poti-poti

E' T aquí com ens porten els aconteixements a rependre la disquisició engiponada ara fa vuit dies a propòsit de l'art culinari.

Abans de plegar les estovalles..

Abans d'abandonar la taula diré el plany d'una part de la premsa de París respecte de lo que estimen els francesos una veritable desgràcia.

A la crisi de les cambres, a la manca de criats de ambdos sexes, es nota a França la desaparició dels cuiners, lo que sembla en tots els esperits la major inquietud.

Els mestres de la cassola, l'artista de nomenada uni-

versal que ha sigut en tot temps el cuiner francès, es queixa a hores d'ara de l'absència d'aprenents.

Sembla—al dir dels diaris dels que extraiem la nova— que la generació actual té a menys el dedicar-se a la professió honorable d'engiponador de salses. Que el jovent que puja prefereix a l'ofici de cuiner, altres ocupacions aparentment més nobles i lucratives.

El fet degudament constatat—afegeixen els qui es condolen de la tragèdia—no deixarà de commoure als veritables francesos, i als qui, no havent tingut la sort de naixer a casa nostra, han pogut, emperò, fruit dels atractius de la veritable cuina nacional.

Aquest és el problema que preocupa, de moment, als diaris francesos, tant o més que les deliberacions de la conferència de Spa.

Realment representa la manca de aprenents cuiners un motiu de tribulació.

Dic jo:

Manquen aprenents cuiners perquè ja no es menja com en algun temps es solia, o no es menja com abans, perquè no hi ha qui sàpiga guisar?

Es possible que hi hagi de tot. Que obeeixi la carestia d'aprenents cuiners a causes misterioses i profundes, entre aquestes l'alça cada dia més alarmant dels queviures.

Avui no essent lo que hem donat a dir-ne un *nou ric*, es fa materialment impossible, no ja procurar-se un quarto de pollastre i una copa de xampany, sinó un modest arroz amb bacallà.

Com volem que hi hagi qui lesmerci l'atenció i l'activitat en aprendre un ofici pròxim a desaparèixer per manca de materials?

La crisi que és a França de cuiners, és aquí de cuiners i cuineres.

No tenim cuiners perquè no els necessitem, obligats com venim a menjar per a entretenir la gana.

I no tenim cuineres perquè les varietats ens les han anat prenent.

Volen una més gran tragèdia?

X. X. X.

: Glossari :

EL SOL D'ESPANYA

Algunes voltes havem passat per algunes planes de Aragó i de Castella, i havem vist els camps llaurats, i no havem vist ningú que els llaurés. Altres vegades els havem vist verdejants, i no havem vist ningú que els sembrés; avui els havem vist tots segats, i no havem vist ni un sol segador.

El tren va fent via, va fent quilòmetres i no's veu ni una casa en tota la plana. De poble a poble, hi ha una distància que un home, a peu, hi estaria un dia; de tant en tant, allí al lluny de tot d'aquelles planes sense arbres, es veuen passar uns quants burrets, que semblen formigues perdudes, i ni un sol home, i els camps són llaurats i el blat hi neix quan hi té de néixer.

On viuen aquests homes que semblen, llauen i seguen, ens havem preguntat moltes vegades? D'on venen? on dormen? Quant temps caminen? i no ens havem pogut contestar mai.

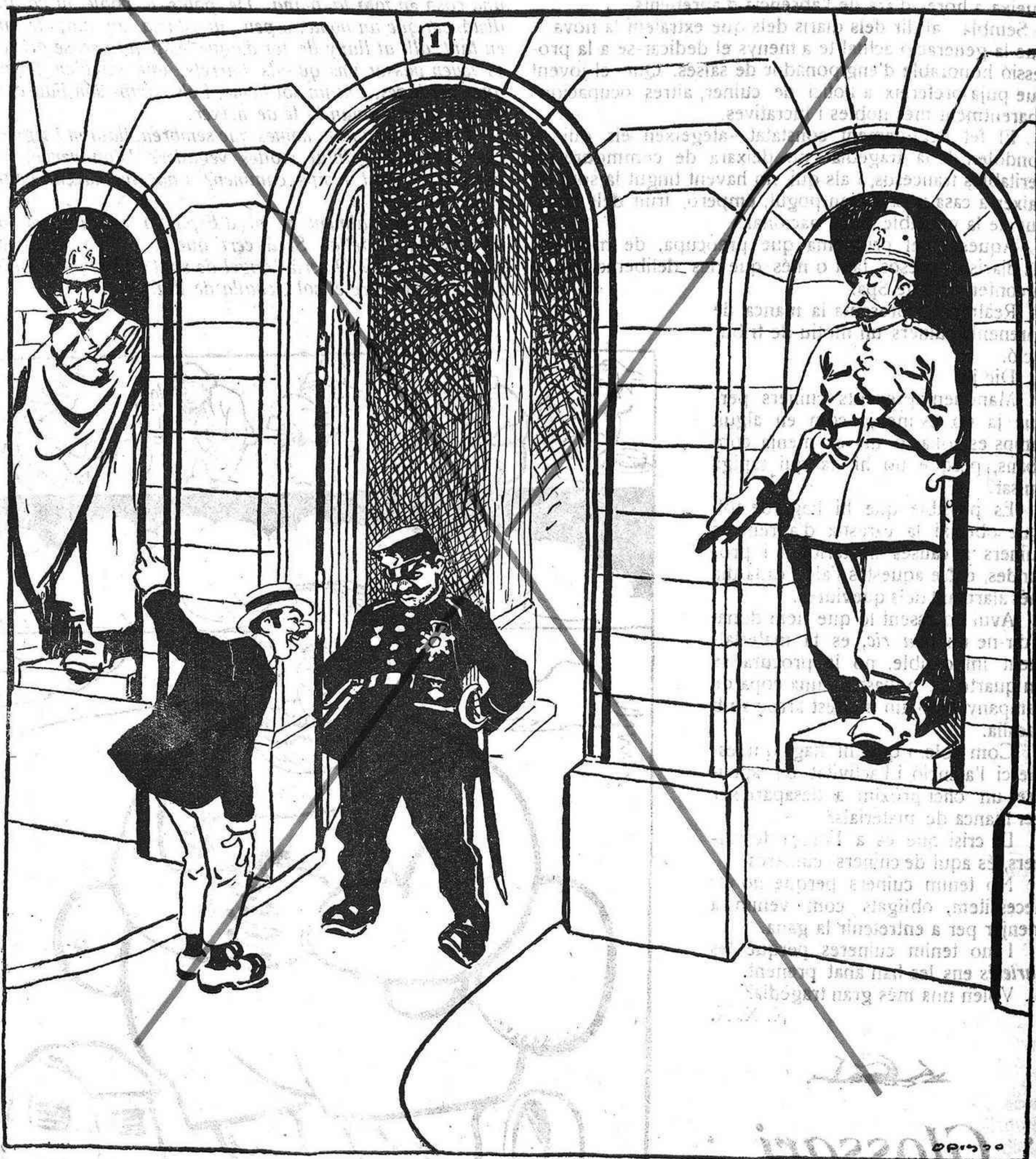
Serà que realment el sol d'Espanya es cuida de tot, an aquesta Castella? Serà cert que el sol ho fa tot an aquestes planes? O serà l'àngel de sant Isidre que treballa tota la nit mentre el sol treballa de dia?

EL BATLLE A SANT SEBASTIAN

—Ja ho diu el ditxo: «Quan són dos que s'estimen amb un que's refresqui ja n'hi ha prou».

Ninot extemporani, talxat quan hi havia la censura

DESPRÉS DE LES FAMOSES RENYINES ENTRE L'AJUNTAMENT I EL GOVERNADOR MAESTRE

—Còm ha estat això?

—Cosas de los rechionalistas inspirats por el senyor Cambó.

Lo de sant Isidre no ho sabem, però que el sol fa feina de dia ho sabem prou per experiència. I com apreta el condemnat! I quin modo de rostir la terra i als que no som terra, però ens hi havem de tornar així que arribi la nostra hora. El sol de Castella, com que no troba cap destorb d'arbre pel camí, és capaç fins de llaurar, de segar i coure l'espiga. Ell ho fa tot en aquesta Espanya,

i per això se'l pren tan de bon grat encara que sia al ple de l'estiu.

Això, sí, com ho fa tot, també es pot dir que no reventa tot. Aquí les cases no's tornen velles, aquí s'assequen i cauen de seques, com caurien les fulles dels arbres; aquí els homes no és que és tornin pols, que d'això tots ens hi tornarem, sinó que els cou i després els engruna, i aquí

les muntanyes no cauen, s'empolsen i els rius se les emporten.

Això no priva que el tal sol tingui dret a tot lo que fa i a molt més. Ell treballa un xic més de les vuit hores, i és puntual i surt cada dia, i ell sol se cuida de l'anyada, fent omplir l'espiga en essent l'hora i buidant-la quan arriba el temps.

El mal és que en aquestes planes, encara que no's vegin homes, n'hi han. Ho sabem del cert. N'hi han, i el sol també els buida. Els va treient el blat del cervell, i va deixant els cossos com a palla.

LARAU

Ninot 'extemporani,' taxa, quan hi havia la censura

LA LLUNA COMPANYYONA

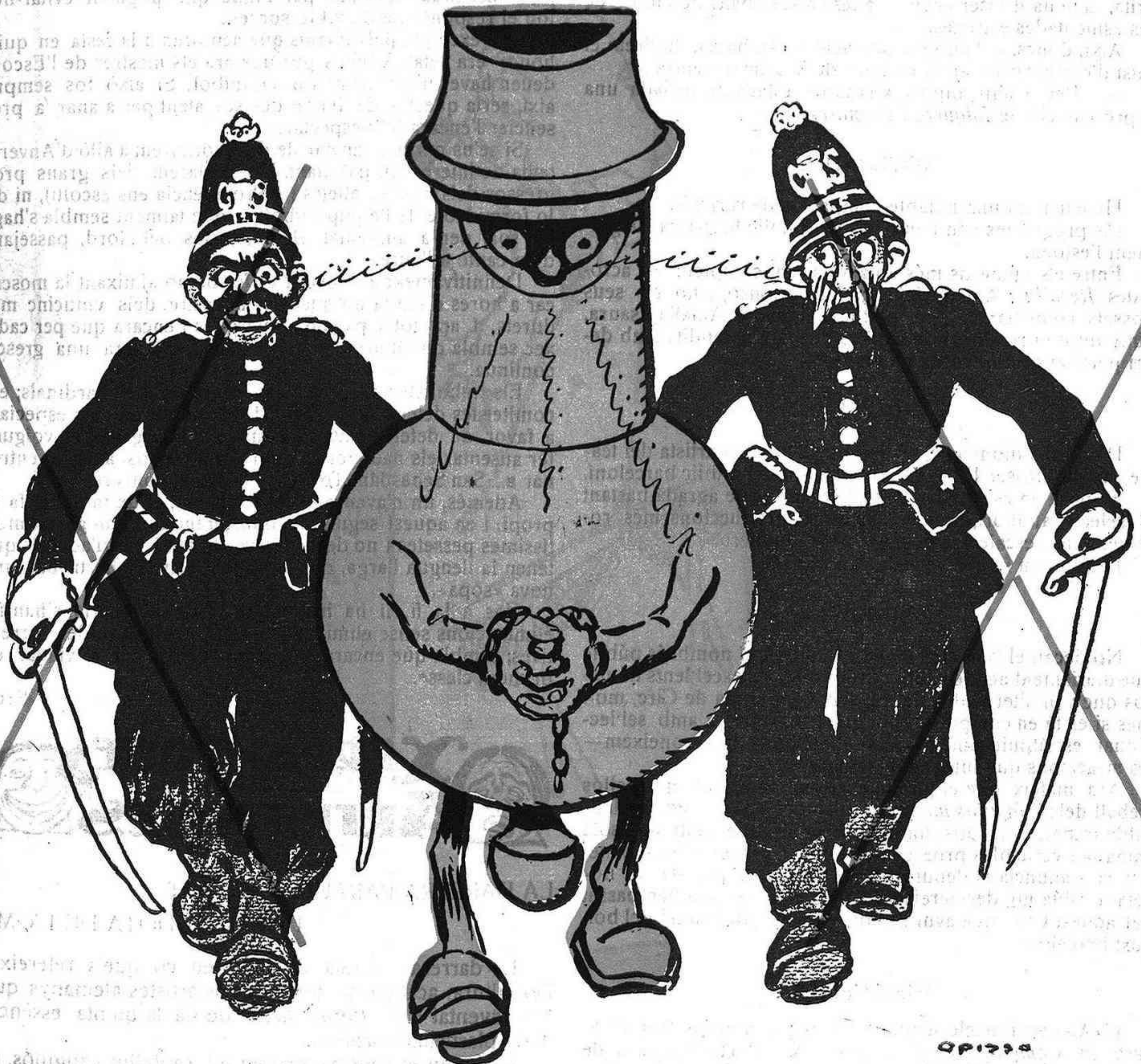
Jo era caminant nocturn de la plana desolada, refiat de la llum dolça de la lluna quasi al ple; jo era presa d'un dolor, d'una angunia exasperada, com un núvol estrambòtic ombrejant el seny seré.

Avançava entre les vinyes enverades o madures, amb una sed a la gola i un desitjos de raïm; en baixar la ma a les branques, me venien les paüres, la consciència em deia: - Lladre!, i no es perpetrava el crim.

La lluna feia un somriure mig d'amor, meitat burleta, jo seguia els plecs de molsa, ara bosc, ara devesa, ara vinya septembrina de penjolls desenrotllats.

Cobria el pas de la lluna, de'n tant en quant, una ombreta i jo'm sentia cos i ànima a bastament de feresa, fins que la plàcida amiga renovava els seus esclats.

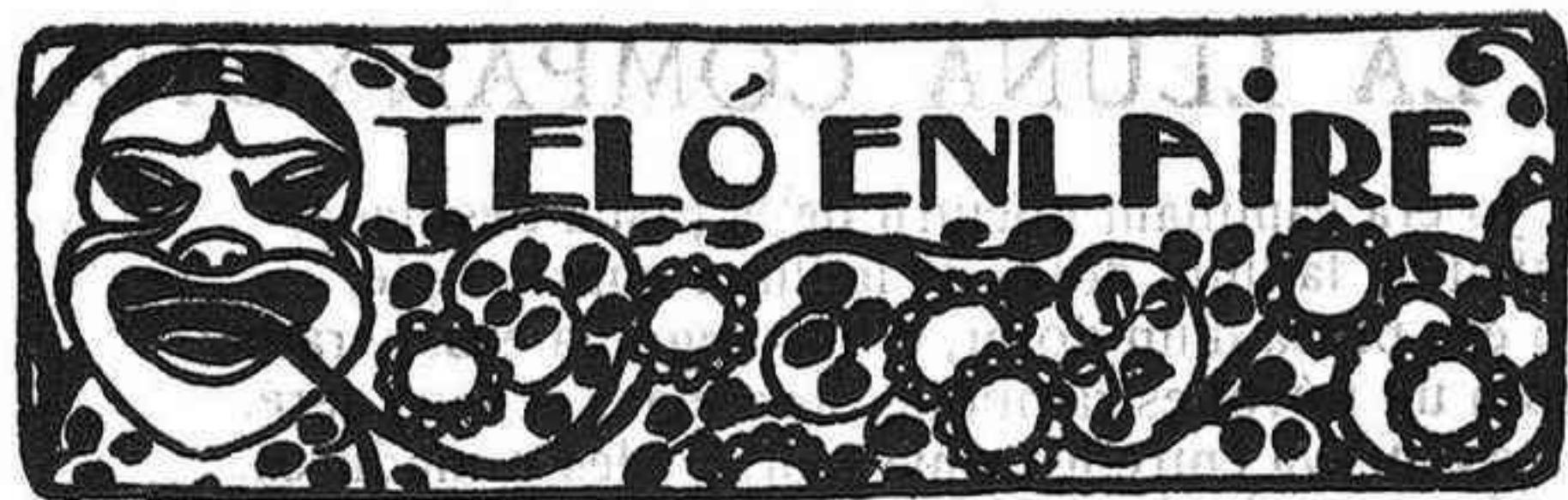
J. COSTA I POMÉS

OP1799

EL XIULET DE LA PROCESSÓ DE CORPUS

-Reñiguez!... Es mucho que en esta tierra hasta los pitos se pitorrean del Gobierno!

TÍVOLI

Abans d'ahir, dimecres, degué inaugurar-se la temporada estiuenca que l'Empresa ha tingut a bé nomenar de «Teatre alegre».

Dues estrenes hi havia anunciades per a aquella nit: *Pagar el ram i no fer Pasqua*, comèdia en tres actes d'En Capus, traducció catalana d'En Pous i Pagés, i *Fresquets i alegrets*, caricatura barcelonina en un acte, dividit en quatre quadres, original del nostre company J. Burgas.

No'ns podem estendre en detalls respecte a l'èxit d'aquelles obres, perquè no arriba a temps la nostra impressió escrita, que ha d'ésser enviada a les caixes abans de l'hora de les esmentades estrenes.

Així, doncs, si han resultat meló o carabassa, tindrem el gust d'esmentar-ho en el número de la setmana entrant.

— Per a ahir, dijous, a la tarda, estava anunciada una representació de *Miqueta i sa mare*.

NOVEDADES

Hi actua ara una notable companyia de *varietés*.

Els programes són ben triats i el públic hi passa alegrement l'estona.

Entre els números més aplaudits, s'hi compten: els acrobates *Recolins*; Amati, ciclista; Neus Alonso, amb els seus gossets comedians, i per plat fort la genial Amalia Isaura, amb un nou repertori de cuplets que són aplaudits amb deliri pels seus nombrosos admiradors.

GOYA

Dissabte i diumenge, tarde i nit, l'eminent artista del teatre castellà, Roser Pino, va acomiatar-se del públic barceloní.

Se posà en escena *La flor de la vida*, que agradà bastant al selecte auditori, puix és una de les produccions més rodones i més escaientes dels germans Quintero.

La Pino en fa una veritable creació.

BOSQUE

No decau el bon efecte que produïren al nombrós públic que diàriament acudeix an aquest teatre, els excel·lents números que van alternant a la present temporada de Circ, molt més si es té en compte la cura que té l'Empresa amb seleccionar escrupolosament—amb el gust que li reconeixem—les atraccions que integren el programa.

Ara mateix que el públic es delecta amb el meravellós treball dels 7 àguilas humanes i l'emocionant sortida i admirable treball dels dos mutilats belgues, que amb una sola cama fan veritables proeses i que avui celebren el seu benefici, ja s'anuncia el debut de nous números, que per sa novetat i valúia no desmereixen dels que fins ara han passat per aquest Circ, que avui pot dir-se centre de reunió del bon gust barceloní.

MUSIQUERIES

L'«Ateneu Enciclopèdic Popular» ha anunciat tres *Concerts de Camera*, organitzats per l'«Associació Catalana de Artistes», per als dies 21 de juliol, 6 d'agost i 3 de setembre, en l'estatge social d'aquella entitat.

Compten amb notables solistes de corda, piano i cant.

Hi ha individus que com si obeïssin a determinat fenomen metafísic, atrauen la tempesta. Quan veiem que surt a arbitrar aquella blanca closca amagada baix la casqueta, ja tremolem i tot el públic se remou com en les fulles en l'arbre. Son els signes precursors, es veritablement casual—tan com ho fou el seu equip—que això deixi de succeir.

Diumenge passat no'n podia ésser de menys; la tarda fou de les groixudes; el «pelao» en degué sortir ben afeitat de les mormes rebudes; hi ha vegades que hom, fins transigiria amb l'incultura del públic; més no, no deixem passar sense protesta aquella salvatjada del públic ni aquella brutalitat de joc consentida i tolerada per l'únic que poguent evitar-ho, fou el responsable de tot lo succeït.

Bell exemple pels infants que acudiren a la festa en quin honor era fetal. A ben segur que ara els mestres de l'Escola deuen haver hagut de privar el futbol. Si això fos sempre així, seria qüestió de fer-se del somatent per a anar a presenciar l'encara bell espectacle.

Si se'ns permet canviar de disc, tornarem a allò d'Anvers, tema de interès tan palpitant. No parlarem dels grans progressos dels nostres atletes (la Providència ens escolti), ni de lo formidable de l'equip futbolista que talment sembla s'hagi fet, sols per a augmentar els ingressos del Nord, passejant d'un cantó a l'altre.

Definitivament el Govern va fer bé no afluixant la mosca, car a hores d'ara ja no quedaria ni rastre dels vinticin mil duros. I ara tot i pagant el marquès i encara que per cada xec sembla que li arrenquin un caixal, allò era una gresca continua.

Els futbolistes recorrent els quatre cantons cardinals; els comiteïstes delegacions d'ací i d'allà; nombraiments especials a favor de determinats; el comble del desgavell es volguer fer ausentar els nadadors d'aquí per a fer-los anar a entrenar a... San Sebastián! Tot sense ordre ni concert.

Ademés, un n'avença tants per aquí, el de més allà fa lo propi, i en aquest seguit de transferències s'han gastat moltíssimes pessetes i no deixa d'haver-hi malèvols d'aquests que tenen la llengua llarga, que ja pretenen haver-hi trobat una nova «sopa».

Mes a la fi, hi ha hagut qui ha donat l'alerta; s'han fet eliminacions sense eliminatòries i preses altres mides correctives; sembla que encara ne quèden prous per a viatjar en primera classe.

STOP

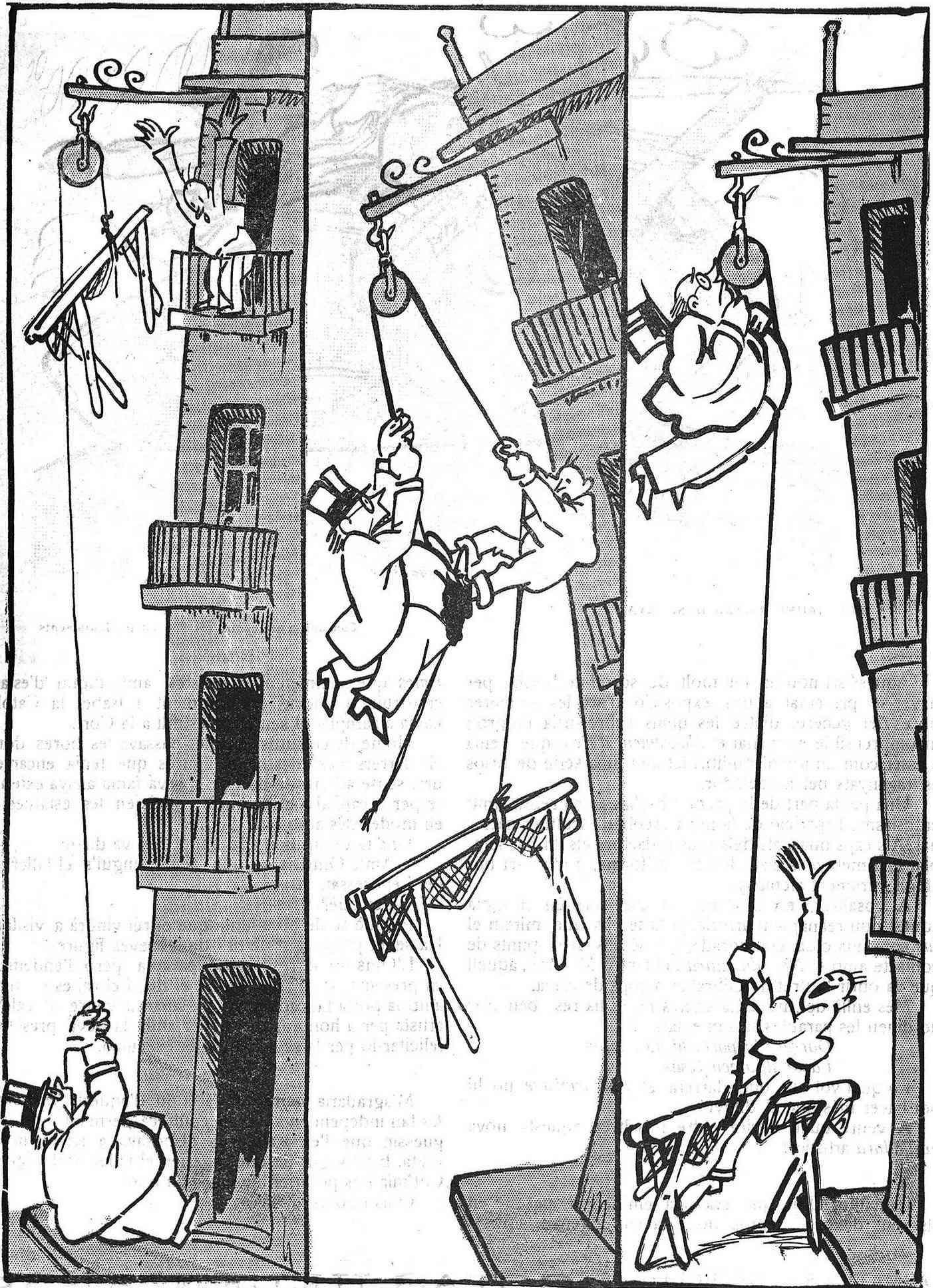

LA DARRERA PARAULA DE L'ART

UNA ANÉCDOTA DE L'OMS

La darrera paraula de l'art, en ço que's refereix a l'escultura, acaben de donar-la uns artistes alemanys que han inventat el *fusiformisme*, o bé sia la quinta essència de la plasticitat corpòria.

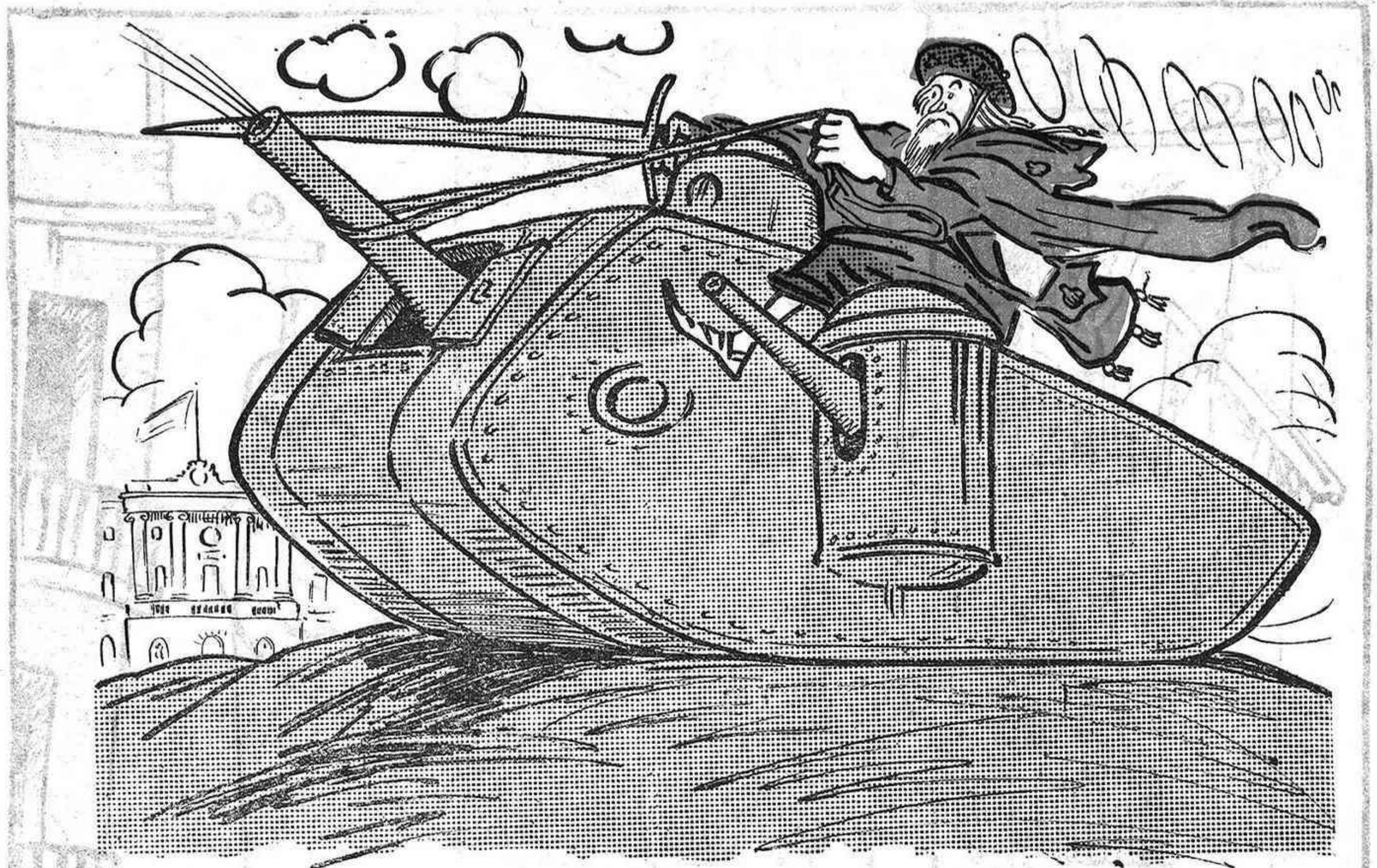
Així com el *clausisme* ho veu tot cantellut i angulós, el *fusiformisme* ho troba tot amb suavíssimes corvatures, és a dir en forma de *fus*.

El propietari.—Que no te'n vols anar?... Ja et treuré jo els mobles.

L'inquilino.—Mobles avall, doncs!... Faci's la seva santa voluntat.

El propietari.—No!... No!... Per l'amor de Déu... Que sóc pare de família!...

SANT JAUME, PATRÓ D'ESPANYA

Com aniria ara contra els moros dels Ajuntaments

Aquest art nou ha fet molt de soroll a Berlin, per haver-se presentat a una exposició d'art les primeres obres del gènere, dintre les quals sobresortia un grup incomprendible nomenat el *Naixement d'Eva*, que venia a ésser com un joc d'equilibri fet amb una sèrie de fusos estiraganyats pel modelador.

Una petita part de la premsa berlinesa ha rebut amb entusiasme l'aparició de la nova escola d'escultura nacional. Als caps quadrats dels seus redactors els hi ha semblat una meravella això de l'art fusiforme, i n'ha fet uns elogis verament alemanys.

A nosaltres, els catalans, no ens sorprèn ni gota aquest nou refinament artístic. Ja fa temps que mirem el *fus* com una cosa consagrada, que té els seus punts de contacte amb el *Nec plus ultra* del famós Midàcrit, aquell que va obrir l'estret de Gibraltar a cops de clava.

Més enllà del fus, a Catalunya no hi ha res, ben clar ho diuen les paraules sacramentals:

*Darrera la porta hi ha un fus
i acabat, amen Jesús.*

Lo qual vol dir que darrera el *fusiformisme* no hi pot haver més que el diluvi.

A veure quan florirà entre nosaltres aquesta nova *guillardura* artística!

L'escultor Oms, que era una eminència, perquè en els seus ditxosos temps no s'havien inventat aquests

ismes que malmeten als artistes, amb motiu d'estar-se construint a Madrid el monument a Isabel la Catòlica, havia aixamplat el seu taller estudi a la Cort.

Home de costums senzilles passava les hores donant els darrers tocs a les belles figures que tenia encarregades, sense adonar-se de que la seva fama anava extenent-se per la capital a mida que's coneixien les estàtues per ell modelades amb tant d'encert.

Una tarde un bon admirador seu va dir-li:

—Amic Oms, ja cal que demà tingui's el taller ben net i endressat.

—Per què?

Perquè se de bona tinta que el rei vindrà a visitar-te. Ha sentit parlar tant de tú i de les teves figures!

L'Oms no li respongué paraula, però l'endemà no va presentar-se al taller en tot el dia, i el rei es va trobar amb la porta tancada quan va anar a veure al celebrat artista per a honorar-li el taller amb la seva presència i felicitar-lo per la seva exquisida execució.

M'agradaria veure què faria un d'aquests *fusiformistes* tan independents de la república germànica, si sapiguessin que l'ex Kaiser es disposava a fer-los-hi una visita. Estic segur de que regarien el taller amb aigua de Colònia i es posarien de vint-i-un punt.

Oms i homs hi ha!

C. ARBÓ

ASMÁTICOS - TUBERCULOSOS
OS CURARÉIS RÁPIDAMENTE CON LAS
CUATRO PESETAS FRASCO

GOTAS HELENIANAS

Pidanse en Farmacias y Droguerías

Ninot extemporani, tatxat quan hi havia censura

LA ULTIMA VOLUNTAT

— Quin fora el vostre desig de darrera hora?
— Que'm deixessin anar a fer cua en un est inc.

Està vist que lo del joc... *darà juego* encara; perquè això no s'acaba aquí, com si ho veiessim.

Visquen els *caliquenyos!*

Això va passar al carrer de Parcerissas:

Tres individus del Somatent i un cabo del mateix còs, armats, volien agafar un borrarxo que acabava de robar uns sacs.

Com sia que el fulano es resistís i intentés fugir, els del Somatent dispararen les armes ferint-lo greument.

Proposem que's dongui un banquet de homenatge als valents defensors de l'ordre i de la propietat.

Aquestes *hassanyes* són de les que s'han d'inscriure en lletres d'or a la fulla de serveis.

Com podran observar per la serie de gravats que publiquem en aquest número—gravats que havien sigut *acariciats* pel llàpiç roig del Govern civil en el terme d'un any,—al últim, gracies a Déu, que ja era hora, ens han aixecat la censura que pesava sobre els caps dels ninotaires i escriptors.

Tot felicitant-nos-en, felicitem també al *Sanxo* que ha tingut la bona pensada justiciera.

I fins a una altra!... que no es farà esperar [desgraciadament].

Ninot extemporani, latxat quan hi havia censura

Esquellots

Tres regidors del nostre Ajuntament s'han aixecat en aeroplà.

Ja és atreviment.

Tres regidors, feliços, envejats, alçar-se a 1,600 metres.

I nosaltres que'ns creïem que s'estimaven tant la vida!

Que la vida els era tant dolça i lleminera!

Ningú s'ha atrevit encara a donar els noms dels redactors de diaris que han vingut cobrant fins ara la «sopa» del Govern Civil.

Però... per acabar-ho d'emboïcar un membre del Comitè de Acció Benèfica, ha dit els noms dels diaris que *no* cobraven.

Entre aquests immaculats angelets bufadors hi ha *La Veu*, *El Diluvio*, *El Brusí* i *Las Noticias*... i pot-ser algún altre.

Com queden ara els «no nomenats», que són la majoria de diaris barcelonins?

EN JOFFRE A LA COL·LECCIÓ ZOOLOGICA

—Es el flamenc, veu?... Però aquest encara no l'havem engabiat.

Si no volen agafar *denteta*, no cal pas que llegeixin aqueixos dies les *Notas de Sociedad* dels nostres diaris:

No s'hi troben més que notícies per l'istil:

«Hoy sale para San Sebastián...»

«Han salido para Luchon...»

«En dirección a su finca de Puigcerdá...»

«Para sus posesiones de Aiguafreda, ha salido...»

I els pobres barcelonins que'ns veiem obligats a suar la gota *gorda* per aqueixos carrers del diable, sentim una enveja!

La meitat i els altres ens estem tornant bolxeviquis.

Bolxeviquis d'estiu, eil..!

Notes de Casa:

Havem sigut convidats a les grans solemnitats que tindran lloc avui, demà i demà passat, a la Plaça Nacional de Santa Eulària de Vilapiscina, amb motiu de la Festa Major de la simpàtica barriada.

Sembla que tant veïns com forasters s'hi divertiran en gran, puix de sortiges i oficis i balls, no'n vulguin més; i tot il·lustrat musicalment per l'acreditada orquestra «La Perla Martinenca».

Que'ls aprofiti, i que'n surtin forces matrimonis, és lo que desitgem.

El famós «Ateneu Obrer de Gràcia»—(Maul)—ha pagat unes misses—(Marramaul)—en sufragi de l'ànima de l'ex emperatriu Eugènia.

Motiu de aquest homenatge?

Els ateneïstes mateixos ens ho fan sapiguer: «Porqué, antes que nada, era una gran espanyola.»

Perfectament!

El motiu, doncs, ja veuen que no pot ésser més justificat.

Uns obrers de Gràcia que's preocupen de fer dir unes misses per a una ex emperatriu pel fet d'ésser molt espanyola... Com ells!

Està bé, està bé aixó de les misses!

Però... ¿d'on sortiran les misses?

M'hi jugo un peix que les paga el *sanyò* Sala.

Entre dos pares de familia:

—La meua filla, mal m'està el dir-ho, té molt talent.

—Què fa?

—Escriu novel·les i ver-sos.

—Aleshores, la meua filla encara en té més.

—Què fa?

—No n'escriu.

Imp. L'Esquella i La Campana, Olm, 8.—Barcelona

GRANS MAGATZEMS DAMIANS

EXPOSICIÓ I VENDA

DE ARTICLES PER A

TAULA, CUINA I REGAL

SECCIO ESPECIAL

preu únic de **3²⁵** pessetes

REBAIXA DE PREUS

en vestits i barrets fantasia, per a senyora i nena

BARRETS DE PALLA

Articles per a viatge, sport i bany

NEVERES I GELADORES

Mobles de fusta, metall i vimet, taules, bancs i cadires per a jardí

Sastreria a mida - «CORTE» DISTINGIT
I PREUS BARATISSIMS

Bluses, Boas, Roba blanca, Sombrilles, Bastons, Paraigues,
Banos, Guants, Camiseria, Gèneres de punt, Calçat,
Aparells parlants, Joguets etc., etc.

La llet condensada (sense desnatar)

La més pura

MARCA

La més saludable

Antes de pendre-la

VICTORIA

procedent de les masies del Montseny (Barcelona), és absolutament pura, la més rica, la més saludable i nutritiva perquè conté tota la crema i perquè és elaborada solament amb llet de vaca suïça i sucre blanc de canya.

DE VENDA EN COLMADOS I ULTRAMARINS

Despatx central: Princesa, 15-Barcelona

Després d'haver-la pres

Soler i Torra germans

BANQUERS

Compra venda de valors · Ordres de Borsa · Canvi

de moneda · Giros sobre l'estranger · Comptes

corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

EDEN CONCERT

COMTE DEL ASSALT, 12

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE - Tots els dies grans espectacles a les 3 1/4, tarda i a les 9 1/2 nit

LA MÉS GRAN ATRACCIÓ COREOGRÁFICA DE SALÓ

VALERIE RENÉ

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2
TELEFONO 4115

Montserrat a la vista

FOTOGRAFIAS Y GUIA DE LA FAMOSA MONTAÑA CATALANA

Pesetas 2

Artistes catalans contemporanis

JOAQUIM SUNYER

PER ALEXANDRE PLANA
AMB UN PROLEG DE J. M.ª JUNOY

Pesetes 4

ENRIC CASANOVAS

PER JOSEP PLÀ
AMB UN PROLEG DE J. M.ª JUNOY

Pesetes 4

LOS CENT

CONÇEYLS DEL CONÇEYL DE
CENT ESCRITS DE MA DE **FRA
FELIU PIU DE SANT GUIU**
CANONJE DE LA SEU AB ALTRES
MÀXIMES E VERITATS QUE S'HI
ENCLOUHEN E SON EN VERS

Se ven a Barcelona a cà'n LHOPIS llibraire a la marca de LA CAMPANA DE GRACIA,
Rambla dels Caputxins sota l'Hostal de Orient, e per tot arreu al preu de UNA PESSETA

GABRIEL ALOMAR

La formación de si mismo

(EL DIÁLOGO ENTRE LA VIDA Y LOS LIBROS)

Un tomo:

Pesetas 4

GABRIEL ALOMAR

La columna de foc

(POESIES)

Un volum:

Pesetes 3

JOSÉ OLIVER BAUZÁ

SÍMBOLO

ROMANCE DE AMOR Y DE GUERRA CON UN PRÓLOGO
DEL EXCELENTISIMO SEÑOR CONDE DE LAVERN

Pesetas 4

Les cent millors poesies
de la Llengua Catalana

TRIADES PER E. MOLINÉ I BRASÉS

Pesetes 1'50

LLIBRE RARO

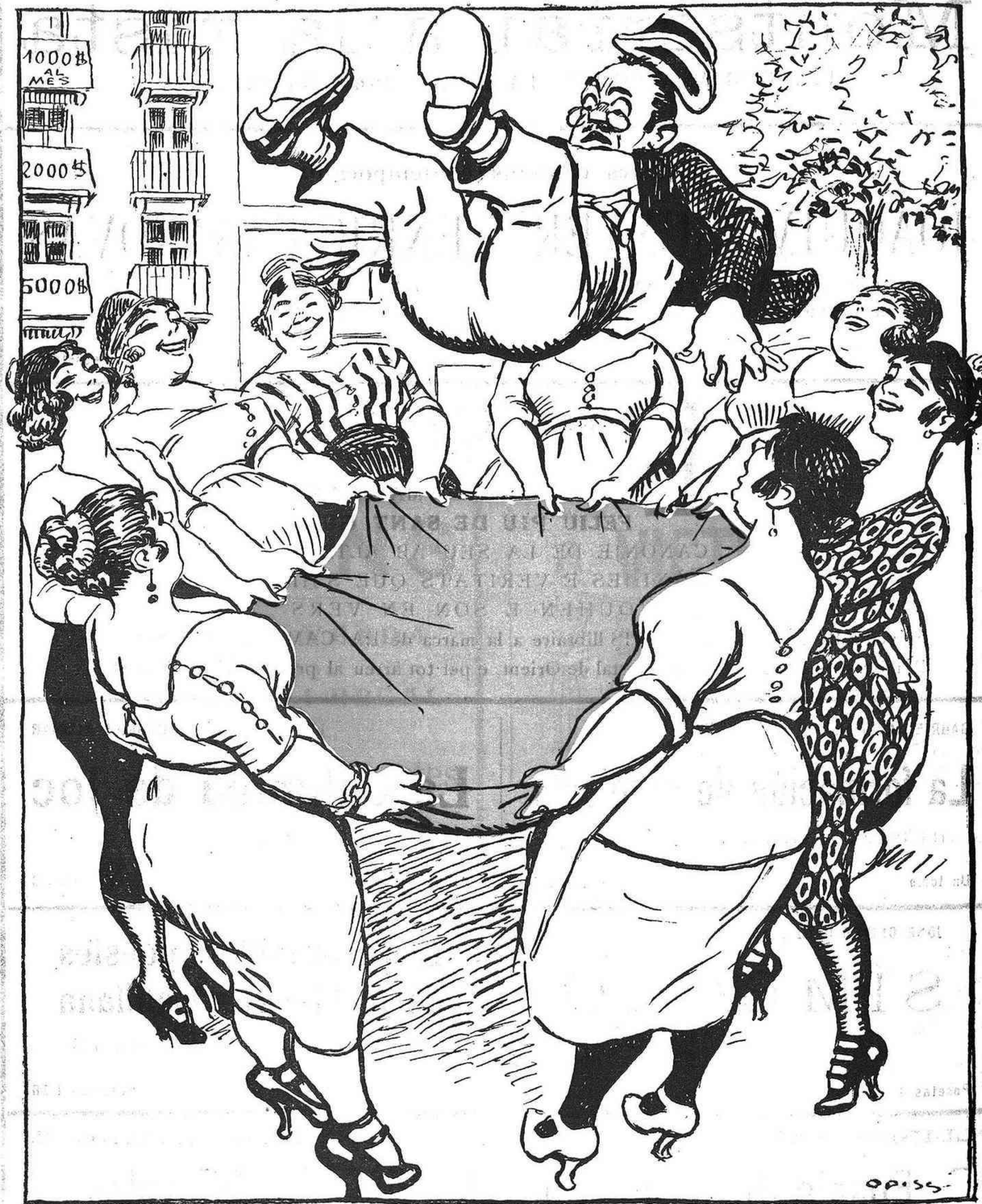
Editat a Barcelona l'any 1872

Ensaig històric sobre la Vila de Banyoles

PER PERE ALSINS I TORRENT

PREU: Pesetes 45

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos, si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

LA 'VACA' AL PROPIETARI

Lo que veurem qualsevol dia, si els amos de casa no's
posen a la raó.